„Danskeren",
et halvugentlig Nyheds- og Oplysningsblad for det dansk Folk i Amerika,
udgivet af
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE.
Blair, Nebr.

„Danskeren" udgaar hver Tirsdag og Fredag
Pris pr. Aargang.
De Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring og andet angaaende Bladet adresseres:
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.
Alle Bidrag til „Danskeren"s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret:
A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man klage til det stedlige Postvæsen. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes De altid omtale, at De saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Nytte.

Kong Frederik d. Ottende har til Vor Frelsers danske Menighed Oakland, Calif., „Past. M. N. Andreasens Kald) skænket en nydelig Alterbog, Bibel og Salmebog. Alle Bøgerne er forsynede med Kongens egenhændige Tilegnelse.

Ofrene til Hedningemissionen i „General Council" i det første Halvaar af 1910 beløber sig til mere end i noget helt Aar tidligere, siden Samfundet begyndte Hedningemission. Lægmandsbevægelsen har allerede baaret gode Frugter ogsaa i den lutherske Kirke.

Med faa Ord vil vi henlede Læsernes Opmærksomhed paa en Artikel paa Side 2 i dette Nummer, „Vor Tids Verdenskrise og Studenterne", Referat af et Foredrag, som Provst Ussing holdt ved „Kristelig Studenterforbund"s Møde i København den 10. Oktober. Artiklen er vel værd at læse baade for Studenter og andre.

I russisk Polen skal henimod 300,000 Polakker have revet sig løs fra Rom og sluttet sig sammen til et Slags gammelkatolsk Samfund. Den begavede Præst, Joh. Kotvalsky er indviet til Biskop og staar i Spidsen for det nye Samfund, som synes at være Frugten af en „Løs-fra-Rom" Bevægelser, der dateres fra 1893.

Fra paalidelig Kilde er følgende meddelt os:

Den af et Par Præster inden for den danske Kirke paatænkte Koloni i Nord-California er foreløbig stillet i Bero. Dels maatte den ene af Lederne, Pastor Nordentoft, hastigt rejse til Danmark, begrundet paa hans Faders Sygeleje, og dels viste det sig, da Landsøgerne kom ud for at bese og købe af Landet, at de Landagenter i San Francisco, gennem hvem man havde faaet en Option paa 11 Tusinde Acres Land, havde beregnet Prisen saa højt, at man enedes om at vente og stille Sagen i Bero, til „the option" var udløben, og da at handle direkte med Ejerne.

Husk paa de 500!

En hjertelig Tak til de mange af Bladets Holdere, der allerede har gjort et Arbejde for dets Udbredelse. Eders Bestræbelser har heller ikke været uden Frugt. Vi har allerede omtrent Halvdelen af det fastsatte Antal, og de to bedste Maaneder er endnu tilbage.

I næste Nummer gøres et Præmietilbud, der meget vil lette Arbejdet med at skaffe nye Holdere. Lad os nu tage fat over hele Linien, saa skal vi nok faa den Sag klaret, om ikke „før Danske har spist Grød", saa dog inden Aarets Udgang i Overensstemmelse med det stillede Krav.

Dan. Lutheran Publ. House.

Rockefeller har atter skænket en stor Sum til en god Sag. Denne Gang er det „Kristelig Forening for unge Mænd", der er bleven begunstiget. Denne Forening havde nemlig besluttet at ville opføre Bygninger til en Million Dollars i flere af Verdens Storstæder. Rockefeller lovede da at give $450,000 paa den Betingelse, at Summen blev fordoblet ved alle andre Bidrag tilsammen. En anden stor Bidragyder er den bekendte Forretningsmand og tidligere Postmester John Wanamaker. Han vil bekoste Opførelsen af en Bygning i Kina. Han har i Forvejen opført fem Bygninger for Foreningen.

Prof. Blegen fejrede den 1. Okt. 25 Aars Jubilæum som Professor ved Augsburg Seminar. I 1883 blev han udeksamineret fra Skolens teol. Afdeling og ordineret til Præst for to Menigheder i Minnesota. To Aar senere blev han kaldt til den Lærergerning, hvori han nu har arbejdet i 25 Aar. Prof. Blegens Hovedfag er Norsk, Græsk og Tysk. Ved Siden af sin Lærergerning har han arbejdet meget for Hedningemissionen. Han har saaledes været Sekretær og Kasserer for Santalkomitteen i Amerika samt Medlem af Centralkomiteen siden dens Stiftelse og Redaktør af Bladet „Santalmissionæren" i 19 Aar.

Reformationsfest.

At holde Fest til Minde om en Begivenhed, som har grebet epokegørende ind i baade Kirkens og Verdens Historie, det har sin Betydning.

Selv Fødselsdagsfester er ikke uden Betydning, hvis man da nogenlunde kender Værdien af, at et Menneske er født til Verden.

Og saa er der Fester af større Omfang, Fester, som minder om Folks, Nationers Fødsel som f. Eks. vor 4. Juli Fest.

Men af ulige større Betydning end alle slige Fester er Reformationsfesten.

Thi den minder om en Begivenhed, som har verdensvid Betydning, en Betydning, som vil naa til Verdens Ende ja ind i Evigheden.

Efter den første Pinsedag, da Guds Aand blev udgydt over Apostelskaren i Jerusalem, saa de blev iført Kraft fra det Høje til at udføre deres Verdensmission, er der næppe nogen større Dag i Historien end den, der minder om Reformationen.

Det var Natten før den 31. Oktober 1517, at Kurfyrst Frederik den Vise havde sin mærkelige Drøm, som han Morgenen efter fortalte sin Lønskriver og Hofpræst.

En Munk, „en ægte Søn af Paulus" skrev efter Herrens Befaling paa Slotskirkedøren Bogstaver saa store, at de kunde læses i Miles Afstand.

Hans Pen voksede og voksede, saa den naaede helt til Rom, gennemborede Øret paa en Løve, som laa dernede, og fik Kronen paa dens Hoved til at vakle ofv.

Samme Dag, den 31. Oktober, Dagen før Allehelgensdag, opslog Luther midt imellem Pilegrimmenes Skare sine 95 Teses paa Kirkedøren.

Som Læserne vil have lagt Mærke til, da disse Teses fornylig forekom her i Bladet, gik den Tanke slet ikke igennem dem, at Luther vilde være Reformator eller bekæmpe Paven.

Men det var hans vaagne og følsomme Samvittighed, der ikke kunde være blind for eller tie stille til den Misbrug, han saa omkring sig.

Det var den frække Afladshandel og da særlig dens Misbrug, der kaldte Luther frem.

Men bagved Afladshandlen stod det udsvævende Pavehof, der brugte uhyre Summer, saa det maatte opfinde nye Indtægtskilder.

Rigtignok skikkedes Afladskrømmerne ud under det Paaskud, at Pengene skulde anvendes til Peterskirken i Rom og til Krigen imod Tyrken.

Men hvem holdt vel Regning med, hvad Pavehoffet brugte Pengene til, naar det først fik dem til Forvaltning.

Luthers Sætninger ramte bedre og føltes dybere, end han selv havde ventet.

Trykkerierne sattes i Gang, og snart blev Sætningerne udbredt over hele Tyskland og naaede over Grænsen til andre Lande.

Den 31. Oktober med disse Sætningers Offentliggørelse blev Reformationens Begyndelse.

Men det er først, naar vi faar Forstaaelse af, hvorledes den katolske Kirke paa den Tid var vanslægtet, hvor langt den var skejet ud fra den apostolske Kristendom, og vi saa tillige ser, at Luther førte tilbage til denne, først da faar vi Forstaaelse af Reformationens Betydning.

Og det er saa for at bibringe Menigheden og alle, som vil høre, Forstaaelse af disse Ting, at vi holder Reformationsfest.

Vi skal her til Slutning kun minde om den store Betydning af Luthers Forhold til Guds Ord i den hellige Skrift og hans Hævdelse af dens Hovedlære — Retfærdiggørelsen ved Troen alene.

Luther var kæmpestor nok til ikke at bøje af for noget Menneske, hverken Kirkefyrste eller Verdensfyrste.

Og han var lille nok til at bøje sig for det mindste Guds Ord.

Hverken hans egen eller andre Menneskers Fornuft skulde have Lov at spille Mester i Kirken.

Kirkens Herre, skulde adlydes og hans Ord være Kirkens Lov og Rettesnor, men tillige det Evangelium, hvori den skyldbetyngede Sjæl skulde finde Trøst og Hvile.

Reformationen var Guds Værk, Luther var det velskikkede Redskab, han frem for andre brugte.

Maa Reformationsfesten iblandt os tjene til at bevare Reformationens Aand i vor Kirke, saa den maa være skikket til at fortsætte Reformationens og derigennem Apostlenes Værk.

Det katolske Europas Fremtid.

Dersom alle Solemærker ikke slaar fejl, saa vil Pavekirkens Lære om Kirkens Overhøjhed over Staten blive den Klippe, mod hvilken Romerkirkens Hold paa de latinske Lande i Europa i en nær Fremtid vil blive brudt.

Rejsningen i Frankrig, hvor Staten har smidt alle pavelige Fordringer paa Overhøjhed til Side og tvungen Jesuiterne og deres Ordner til Underdanighed, var kun en Forløber for lignende Rejsning i Portugal og Spanien.

Endog i Italien, i Ly af selve St. Peterskirkens Skygge, ses Haandskriften tydelig paa Væggen, som forudsiger den pavelige Overhøjheds Svækkelse og Fald.

Og det er ikke blot Pavens verdslige Arms Magt, der er brudt, men ogsaa hans gejstlige Arm, med hvilken han har holdt Masserne i villig Underdanighed, er alvorlig svækket.

Pave Leo den Trettende, som var en vidtskuende Kirkepolitikker, gjorde ved sin diplomatiske Klogskab og forsonende Metode meget for at afværge den truende Storm.

Men den nuværende Pave, eller hans Raadgivere, ejer ikke Leos Statsmandsklogt, hvorfor Papismens Hold paa det latinske Europa ogsaa løsnes mer og mer.

Løs-fra-Rom Bevægelsen i Østrig og Ungarn er et talende Vidnesbyrd om den Sandhed, som Reformatorerne stod for, at borgerlig og religiøs Frihed er naturlige Rettigheder, som Kirken er tvungen til at respektere.

Udsigterne for den romerske Kirke er langt fra lyse hverken i borgerlig eller kirkelig Henseende, og de af Kirkens Mænd, som før har næret Sektvæsenet, og som er bleven trætte af det og nu drømmer om, at Protestantismens Redning ligger i Retning af romersk Organisering og Disciplin, de er at beklage for deres Mangel paa Evne til at læse Tidernes Tegn.

Men var det blot Roms aftagende Magt og Overhøjhed i latinsk Europa det gjaldt, saa kunde man endda se Grund til Glæde og Tilfredshed.

Men den frygtelige Religionsløshedens Aand ligger bagved.

Selv Papismen med alle dens anmassende Fordringer og uaandelige Lære er en langt tryggere Folkeopdrager og Værger end den „ognotiske Klerikalisme", der ikke blot stiller sig imod Præstestanden, men tillige er aabenbar antikristelig.

Naar en ond Aand uddrives, saa er det af største Vigtighed, at en god Aand indtager den tomme Plads efter den. Ellers bliver Pladsen besat af syv andre Aander, som er værre end den, der blev uddrevet.

Det er, hvad der nu truer med at ville ske i Frankrig, Portugal og Spanien.

Man er der i Færd med at befri sig fra Jesuitismen; men dersom Protestantismen ikke kan træde i Stedet, saa er der alt andet end lyse Udsigter for Kristendommen i disse Lande.

Frit efter „The Lutheran".

Brev fra Japan.

XV.

En ny Arbejdsplads

skulde jeg fortælle lidt om denne Gang.

I Foraaret var der et stort Fællesmøde af alle Kyushumissionærer; det var godt besøgt, idet omtrent Halvdelen var samlet; desværre var jeg blandt den Halvdel, der ikke var med; jeg kunde ikke afse de to Dage, det tog.

Blandt andre Forhandlinger var Arbejdet i de mindre Byer og Landsbyer det Punkt, hvorom Opmærksomheden samlede sig. At dele de store Byer saaledes, at hver Bekendelse fik en, det kunde man ikke, men Landdistrikterne — hvorfor ikke? de henligger brak i næsten alle Tilfælde; kun paa enkelte spredte Punkter har man fra enkelte Sider gjort lidt Arbejde; ellers har de store Byer faaet alt, fordi de krævede alt, ja fordi man følte, at det var altfor utilstrækkeligt, hvad man kunde gøre der.

II

En af Resultaterne af Mødet blev at man forsøgte en foreløbig Inddeling af Landdistrikterne, saa hvert Missionsselskab fik et i Forbindelse med den By, de arbejdede i; det Selskab skulde saa være ansvarlig for det, men ogsaa eneberettiget til det; alle andre Selskaber skulde holde sig ude derfra.

Vi fik et, der strækker sig ca. 25 Mil Øst paa fra Kurume ind i Landet; der er to store Landsbyer paa 5 a 7000 Indbyggere og en hel Mængde mindre. Med Eneretten følger Pligten til at optage Arbejdet i en nær Fremtid; sker det ikke, saa kan det optages af et andet Selskab.

Vi bestemte saa at lade vore unge vordende Præster prøve det der nu igennem Sommeren; den største Landsby ligger højt og fundt oppe mellem Bjergene, ca. 1000 Fod over Havet, tror jeg det er. Dens Navn er Hida (Solmark); Yonemura, Matsumoto og Miura tog derop og holdt Møder 3 Dage i Træk med Husbesøg om Dagene. Det førte til, at en hel Del besøgte dem den anden og tredie Dag; 5 af dem udtalte det som deres bestemte Ønske og Maal at blive Kristen; desuden fandt de et Par andre unge Mænd, der tidligere har været under Paavirkning andre Steder, men er bleven kolde igen her, hvor der ingen var til at hjælpe dem videre.

Nu er der gaaet en Maanedstid, i hvilken der er vekslet Breve med en hel Del af dem, de kom i Berøring med; et nyt Besøg med Møder i 3 Dage har ført til, at der nu er 15 som offentlige „Spørgere", det vil sige, de vil undersøge Kristendommen og har offentlig givet det til Kende, og af dem er der ikke mindre end 10, som ønsker regelmæssig Daabsundervisning.

Vi siger: Herren være priset for de store Ting og haaber, at de maa blive varige, men — — — hvad skal vi gøre? Pastor Yonemura har alt for meget at bestille, og vore unge Mænd trænger til at være paa Skolen; saa medens vi faar nogen færdig til at gaa derud, er det ikke godt at sige, hvordan det vil gaa; vi vil jo blive nødte til at besøge Stedet af og til nu gennem Vinteren; men — det vil koste Penge! Vi kan ikke regne mindre end ca. 100 Dollars for det Arbejde — har I dem? har I dem for den Sag?

Paa Vejen fra eller til Hida har de saa holdt Møder i Yoshii (Lykkebrønd); det har været en frygtelig stivsindet Buddhistby, og vore Mænd ventede at blive drevet derfra med Stenkast, hvad selv Buddhister er bleven, siden vi er kommen til Kurume, bare fordi de tilhørte en anden Sekt end den, der raader i denne By.

Men her vår en Hørelyst og Opmærksomhed, der var forbavsende; et kristent Ægtepar, der i 17 Aar har levet paa Steder, hvor der ingen Kristne har været, var især lykkeligt; Manden er øverste Politiembedsmand for Landsbyen og Omegnen; baade han og Hustruen kom ud til Aftenmøderne. Men en saa uventet Modtagelse af og Hunger efter Ordet som i Hida er her dog ikke endnu.

Denne By kan besøges paa Hen- og Hjemrejse med en ubetydelig Merudgift (100 Dollars vil dække det hele). Senere hen burde der en Præst til Hida, som saa derfra skulde besøge Yoshii og muligt nogle af de mange mindre Landsbyer der imellem. Men vi trænger ogsaa haardt til en Mand mere i Kurume, der kunde hjælpe Yonemura i Byen og besøge nogle af de større Landsbyer i vort nye Distrikt mellem Kurume og Yoshii; vi er lykkelige over, at vi har 3 paa Skolen, saa der er Udsigter i Løbet af 2 a 3 Aar, blot vi kom godt over dem! Skolegerningen er frygtelig opslidende; Dr. Brown har tabt sig vældigt det sidste Aar; jeg holdt Stand, men havde jo ikke saa meget. I Aar faar jeg mer end det dobbelte. Husk paa os Venner! Vi har lige læst om Aron og Hur i Aften ved Bordet (2. Mosebog 17). Mere end Penge trænger vi til nogle, der vil træde i deres Fodspor, ellers vil det gaa saadan, at vi ikke trænger til Pengene — i alt Fald ikke herude. Læs Pauli Breve og se, hvilken Vægt han lægger paa Forbøn; jeg burde her sige, at før vore unge Venner gik til Hida, havde de holdt Fælles-Bønnemøder hver Morgen Kl. 5½ en hel Uge igennem; før de gik anden Gang, havde de ligeledes en hel Uges Bønnemøder, denne Gang om Aftenen. Og mens Møderne blev holdt deroppe, samledes de Kristne i Kurume hver Aften. Dette Arbejde er begyndt i Bøn og baaret frem i Bøn, vær med! Forbøn bringer altid Løn til Forbederen, foruden Velsignelse over den eller dem, der frembæres.

Endnu burde jeg tilføje, at vor ivrige Statsanklager, Iwakura, som jeg skrev om i forrige Brev, havde gjort sit til, at Møderne blev saa vellykkede; han er ofte derude i Embeds Medfør, og han havde skrevet Breve baade til Politi og Hotelejere, saa begge var velvillige med Hensyn til Lokaler for Møderne.

Dette Brev er skrevet som de fleste andre, mens jeg er søvnig og for træt til at skrive paa min Udlægning af Esaias, saa I kommer til at undskylde dets øjnefaldende Ufuldkommenhed og Springen frem og tilbage.

De hjerteligste Hilsener til eder alle fra eders Udsending.

J. M. T. Winther.

Bibelen i Skolen.

Baptisterne i Illinois har ved et Møde i Pana, dateret 25. Okt., vedtaget følgende Resolution, der tager Hensyn til en Afgørelse af Statens Højesteret, hvorved Bibelen er bleven udelukket af den offentlige Skole.

Da Bibelen ved en vis Indflydelse er bleven drevet ud af vore offentlige Skoler i Illinois, og

Da dette ikke er sket i religiøs Friheds, men i religiøs Tyrannis Interesse, være det derfor besluttet:

at vi ikke vil ophøre med at modarbejde disse anti-amerikanske og anti-kristelige Kræfter, indtil deres Magt er brudt, og Bibelen indtager den Plads, der sømmer dem, baade i alle de offentlige Skoler og i andre offentlige Institutioner i Landet."

„Danskeren", udgaar to Gange om Ugen og koster kun $1.50 per Aargang. Prøvenummer sendes frit paa Forlangende.

Se, jeg er Herrens Tjenerinde.

(Nedenstaaende er taget af en Række Skildringer af Vækkelsen i halvfemserne i det norsk-amerikanske Blad „Broderbaandet". Her efter „Hjemlandsposten").

I et tarveligt Værelse paa Hospitalet i en af vore største Byer ligger en ældre Herre og kaster sig utaalmodig paa sit Sygeleje. Et gnavent, misfornøjet Udtryk hviler over hans Ansigt, han synes at staa paa Krigsfod med hele Verden; man faar straks det Indtryk, at han visselig ikke er nogen let Person at pleje.

En Diakonisse kommer nu ind i Sygeværelset; det er en høj, slank Kvinde med et distingveret Ydre; der hviler tillige en velgørende Ro og Sikkerhed over hende; hun træder hen til Sygesengen og erkyndiger sig om, hvorledes Natten har været. Den Syge har en hel Del utaalmodige Klager, som han fremkommer med i en vranten Tone, han havde maattet ligge længe uden at faa Hjælp, men hvem bekymrer sig om en Syg; kan man ikke hjælpe sig selv, saa er der saa vist ingen anden, som gør det o. s. v.

Stille og taalmodig hørte Diakonissen paa ham og beklagede, at han ikke havde faaet den forønskede Hjælp; men Søstrene havde mange Syge at passe, og i Nat havde de haft en Døende, som nylig havde udaandet. Den rolige Maade, hvorpaa hun tog hans til Dels ubeføjede Klager, afvæbnede ham og gjorde ham en lille Smule skamfuld. Han ser skarpt paa Diakonissen og siger:

„Sig mig, Frøken Petersen, har jeg ikke set Dem før; det forekommer mig, at der er noget bekendt i Deres Ansigt".

„Det er meget muligt, De tidligere har mig i mine Forældres Hus".

„De er da vel ikke en Datter af — af Borgmester Petersen i E.?" spurgte han med stigende Forbavselse.

„Jo, det er jeg," svarede hun roligt smilende.

„Det er altsaa Dem, som jeg saa for mange Aar siden, det kan være en femten Aar tilbage, tænker jeg. Jeg var som ganske ung Fuldmægtig i Deres Faders Hus, jeg mindes Dem saa tydelig, hvorledes De kækt svarede Distriktslægen, medens Sværmeriets Glød lyste ud af Deres Ansigt. Jeg mindes, at jeg tænkte ved mig selv: stakkels, unge Pige, gaar ikke dette Sværmeri hurtig over, maa det føre hende til Gaustad. Jeg forlod snart efter Egnen og hørte aldrig noget mere om Dem, og nu skal jeg finde Dem igen her som Sygeplejerske!"

„De ser altsaa, Hr. Smith, at Sværmeriet ikke førte mig til Sindssygeanstalten, men ind i et virksomt Liv", sagde Søster Sofie, som hun nu kaldes. Da det imidlertid var hende ubehageligt at fæste en Syges Opmærksomhed ved hende selv, spurgte hun: „Maa jeg saa Lov at læse for Dem, Hr. Smith?"

Han hørte imidlertid ikke paa hendes Spørgsmaal, men vedblev: „Rige Borgmester Petersens Datter Sygeplejerske! Saadant er mig ubegribeligt, det maa være Sværmeri i en ny Form. De, som kunde have det som Blommen i et Æg, gaar her og tilbringer Deres Liv paa et Hospital, det sidste Sted i Verden, som et fornuftigt Menneske kunde vælge af Lyst. Havde jeg nu ikke set Dem i fjorten Dage gaa her omkring os som et fornuftigt Menneske, vilde jeg troet, De var splittergal. Det maa være for at vinde en Helgenglorie, at De har gjort et saadant Skridt".

„Om jeg skulde være saa taabelig at indbilde mig at kunne vinde en saadan Glorie", svarede Sofie smilende, saa betages vi Søstre for alle disse falske Indbildinger, naar vi hører Deres og andre Syges Klagemaal over vor ufuldkomne Pleje".

„Aa, visvas, De maa ikke bryde Dem om en gammel, gnaven Mands Ord, Frøken Petersen, dette er mig en Gaade".

„Vil De ikke nu tillade mig at læse lidt for Dem Hr. Smith?"

(Fortsættes paa Side 8.)